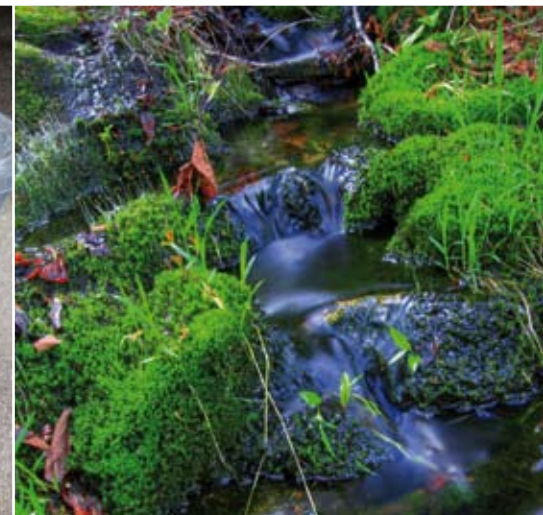

Hnutí DUHA

Jak ušetřit za odpad

Deset tipů pro obce

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Projekt byl finančně podpořen v grantovém řízení Ministerstva životního prostředí ČR. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP. Vydání také podpořil CEE Bankwatch Network.

Napsal Ivo Kropáček.

Fotografie: iStock, Wikimedia, archiv Hnutí DUHA, MŽP a SFŽP, Duales System Deutschland, Markéta Jedličková, SAMphoto.cz/© PurestockX

Vydalo Hnutí DUHA, prosinec 2009.

ISBN: 978-80-86834-34-4

Vytištěno na recyklovaném papíře.

Milí čtenáři,

třídít odpad, předcházet jeho vzniku nebo využívat suroviny, které se povalují na skládkách, je nejen správné, ale mělo by to být také snadné. Proto má smysl organizovat projekty, které lidem nakládání s odpady zjednoduší.

Evropská unie v roce 2008 zrevidovala v recyklačním duchu také celoevropskou odpadovou legislativu. Nová směrnice doslova požaduje vytvoření programů, které pomohou předcházet vzniku odpadů a podpoří opětovné využívání výrobků.

Tyto cíle začnou pro Českou republiku platit až v roce 2014. Není však důvod otálet. Pro plánování účinných projektů se nejlépe hodí současné období, kdy se všichni snažíme zbytečně neutrácet. V této brožurce vám přinášíme deset tipů, které pomohou vaší obci ušetřit na nakládání s odpady. Jedná se o inspiraci vhodnou pro starosty i zastupitele na obecní i krajské úrovni.

Ivo Kropáček

Proč předcházet vzniku odpadů?

Zhruba osmdesát procent komunálního odpadu nedostane novou šanci. Nikdo je nerecykluje ani nekompostuje. Statisíce tun kvalitních druhotných surovin, například papíru, plastů, hliníku, dřeva nebo biologických odpadů proto končí každoročně na skládkách či ve spalovnách. Jenomže každý využitelný, ale nepoužitý kilogram zahozených věcí musí být znovu vytěžen nebo vykácen a zpracován, což má za důsledek devastaci krajiny, zbytečnou spotřebu energie a nárůst skleníkových plynů v ovzduší.

Komunální odpad tvoří čtrnáct procent odpadu. I přesto, že se tento objem může jevit oproti odpadům z průmyslu, zemědělství či těžby jako méně významný, není tomu tak. Obsahuje totiž složité výrobky a materiály, na jejichž výrobu bylo potřeba vytěžit, zpracovat a přetvořit mnoho surovin, přičemž také vznikají odpady. Pro příklad: na každý kilogram vyrobeného a posléze vyhozeného hliníku připadají čtyři kilogramy těžebních odpadů. O dalším odpadu ze zpracování nemluvě. Takže za těžbou, zpracováním a výrobou notebooku, který váží dva a půl kilogramu, zůstalo asi devět tun odpadů.

Proč je Česká republika v recyklaci tak neúspěšná, když například naši němečtí sousedi třídí třikrát víc? Příčina spočívá ve špatných recyklačních službách. Zatímco popelnice na směsný odpad nechybí před žádným domem, ke kontejneru na tříděný odpad to máme v průměru přes sto metrů daleko. Často navíc bývají tak přeplněné, že do nich už nelze nic dalšího vyhodit. Efektivnější než recyklace je odpad neprodukovat. Na následujících stránkách najdete deset dobrých tipů jak na to.

1. Platba podle množství odpadů

Nejjednodušším opatřením je zrušení paušálního poplatku a zavedení platby za skutečně vyprodukované množství odpadu. Podobně jako je tomu v případě vody, plynu nebo elektřiny. Řada studií i zahraničních zkušeností potvrzuje, že tento systém významně snižuje množství smíšeného komunálního odpadu. Motivuje totiž k lepšímu třídění, domácímu kompostování či nákupům zboží s méně obaly.

Domácnosti v obci Rozsochy platí od roku 1996 jen za popelnice označené žetonem. Množství smíšených odpadů se pohybuje kolem 90 kilogramů na osobu a rok, což je třetina českého průměru. V italském Travisu došlo po zavedení množství platby k poklesu produkce odpadů o třicet procent a třídění narostlo o čtrnáct. Ve Spojených státech, kde platí podle množství produkovaných odpadů čtvrtina obcí, tedy 75 milionů lidí, se produkce odpadů snížila v průměru o 17 %, třídění narostlo o šest a kompostování o pět procent. Změna spotřebitelského chování domácností přispěla k poklesu dalšími šesti procenty.

K podobným závěrům došla také studie docenta Šauera z pražské Vysoké školy ekonomické. Ze 157 pozorovaných obcí s celkovým počtem 2,6 milionů obyvatel si 92 zvolilo poplatek podle množství a 65 paušální poplatek na hlavu. V první skupině míra recyklace dosahovala více než 12 %, tedy zhruba dvakrát tolik, co v druhé skupině. Obce s paušálním poplatkem produkovaly ročně 260 kilogramů smíšeného komunálního odpadu na osobu a rok, zatímco obce s poplatkem podle vyprodukovaného zboží o dvacet kilogramů méně.

Zavádění plateb podle množství občas provázejí obavy z nárůstu černých skládek a pálení odpadů v domácích topeništích. Žádná známá případová studie však statisticky významné zvýšení těchto nelegálních činností nezaznamenala. Černé skládky zpravidla nevznikají z domovních odpadů, a pokud si někdo v domácnosti přitápí odpadem, volí spíše vysoce výhřevné plasty než smíšený odpad. Jako prevencí nelegálního spalování odpadů lze zvažovat například finanční či jiné odměny za efektivní třídění plastů.

Tři druhy poplatku

Česká legislativa umožňuje obci volit mezi třemi druhy poplatku:

- **Místní poplatek:** Paušální platba se týká všech osob s trvalým pobytem v obci, ale i majitelů chat. Neumožňuje platbu podle množství.
- **Smluvní systém:** Obec může vybrat úhradu od fyzických osob na základě písemné smlouvy obsahující výši poplatku. Systém umožňuje platbu podle množství.
- **Poplatek za komunální odpad:** Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit a vybírat poplatek za komunální odpad vznikající na jejím území. Plátcí jsou vlastníci nemovitosti, kde vzniká komunální odpad, a výše poplatku se odvíjí od počtu a objemu kontejnerů. Tento druh poplatku umožňuje zavést platbu podle množství pro domácnosti v rodinných domech. V bytových domech není příliš účinný.

2. Podpora kompostování

Zahradní a kuchyňské zbytky představují asi polovinu hmotnosti domovních odpadů. Rozklad těchto odpadů na skládce produkuje skleníkové plyny a výluhy, které ohrožují spodní vody.

Česká republika musí do roku 2020 snížit skládkování zelených odpadů o 65% oproti roku 1995. Některé obce proto zavedly tříděný sběr bioodpadů, které vozí na kompostárnu nebo do bioplynové stanice. Špatně nastavený systém sběru však může vysbírat i odpady do té doby kompostované na zahradách, čímž vzroste celkové množství odpadů i náklady.

Tříděný sběr bioodpadů by měl sloužit pouze pro odpady, které není možné kompostovat na zahradě. Obce také mohou zvážit nějakou formu omezení nebo zpoplatnění, aby podpořily domácí kompostování, které naopak vede ke snížení množství odpadu – co se zkompostuje, se nikde neviduje, a obec za to neplatí.

Hradec Králové například přispívá 500 korun na nákup domácího kompostéru, Havlíčkův Brod je zprostředkovává za třetinovou cenu. Dvůr Králové kompostéry levně pronajímá. Na sídlištích v Chrudimi, Praze-Řepích a dalších městech zavedli speciální uzamykatelné komunitní kompostéry sloužící více domácnostem.

Osvědčeným krokem je pronájem kompostéru i s kbelíkem na sběr kuchyňských odpadů. Domácnosti si tak jasně uvědomily, že kompostovat lze i odpady z kuchyně. Pomůže také finanční motivace – například platba podle množství.

Obce se neobejdou ani bez informační kampaně. Pro její šíření je často nejvhodnější vyškolený „mistr kompostář“ – člověk, který své spoluobčany informuje a dělí se o praktické zkušenosti. Školení pro „mistry kompostáře“ každoročně zajišťuje občanské sdružení Ekodomov (www.ekodomov.cz).

Hnutí DUHA na průzkumu v kompostujících obcích

- Hnutí DUHA zkoumalo v roce 2006 stav a výsledky domácího kompostování v šesti vybraných obcích. Největším překvapením a zároveň špatnou zprávou je, že rozbor domovních odpadů odhalil až 60 % hmotnostního podílu bioodpadů. A to navzdory skutečnosti, že všechny domácnosti měly možnost kompostovat na vlastní zahradě.
- Výsledky 404 dotazníků ukázaly, že domácnosti třídí především zahradní odpad. Kuchyňský odpad třídila a kompostovala asi polovina respondentů se zahradou, zbytek končil v popelnících.
- Respondenti dotazníkového průzkumu se domnívají, že nejlepší motivací ke kompostování je přísun informací, dále pak odborná pomoc při kompostování, příspěvek na pořízení kompostéru a motivační snížení poplatku za odvoz odpadu pro domácnosti, které kompostují.
- Dvě třetiny respondentů na venkově tvrdí, že mají o kompostování dostatečné informace. Přesto mezi nimi přetrvávají předsudky a neznalost. Žádný respondent z města se necítil informován natolik, aby nestál o další informace.
- Hlavní důvody, proč respondenti nekompostují jsou: u jedné pětiny „nezájem“, po jedné desetině obavy ze zápachu, nedostatečné množství odpadů a nedostatek prostoru. Překvapením je, že čtvrtina dotázaných zaměňuje kompostování s ukládáním zahradních odpadů na hnojiště. Tento omyl může vést ke zbytečné obavě ze zápachu.
- Pětina respondentů si stěžovala, že jim na kompostu roste plevel. Ojediněle se vyskytl také problém s tím, že se odpad nerozkládá. Týkalo se to především kupovaných kompostérů. Zde je na místě opět odborná rada a informace.

3. Podpora mulčování trávníků

Významným zdrojem biologicky rozložitelného odpadu jsou pečlivě zastřížené anglické trávniky. Na typické 700 m² velké zahradě se ročně vyprodukuje přes tunu posekané trávy, kterou majitelé vysypou do kontejneru na směsný komunální odpad. Daleko lepším řešením však je takzvané mulčování (anglicky grasscycling). Jedná se vlastně o přírodní recyklaci spočívající v ponechání malých posekaných kousků přímo na trávniku. Existují i speciální typy mulčovacích sekaček. Výhoda mulčování spočívá v zakrytí půdy před slunečním svitem a navrácení cenných živin. Snižuje se tudíž spotřeba závlivky a o třetinu i hnojiv. Trávu také není potřeba příliš často sekat.

V některých zemích Spojených států byla kvůli podpoře mulčování snížena daň z přidané hodnoty speciálním mulčovacím sekačkám, které rozsekají trávu na drobné kousky. Vycházejí totiž draž než klasické. V České republice je o tomto způsobu ošetřování trávníků zatím potřeba především informovat a soustavněji jej propagovat. Především obce mohou jít příkladem při nákupu svého zařízení na ošetřování trávníků. Nejedná se přitom o žádný experiment. Běžně se u nás mulčují zejména golfová hřiště.

foto: SAMphoto.cz / © PurestockX

4. Pryč se zbytečnými obaly

V obchodech se nemusíme ani moc rozhlížet a všimneme si, že většina zboží je zcela zbytečně několikanásobně zabalená. Není třeba se obávat, že obchodníci nedají na názor obcí a zákazníků. České supermarkety například nedávno dobrovolně omezily rozdávání jednorázových nákupních tašek. Řada z nich na tomto kroku dokonce staví svou novou „zelenější“ tvář.

Britský řetězec Sainsbury šel ještě dál a zavedl prodej pevných krabic, které mohou spotřebitelé použít jako nákupní košíky. Nabízí také zboží v trvanlivých košicích a účtuje za ně deset pencí. Za každou opakovaně použitou tašku nebo krabici dostane zákazník jednu penci nazpátek.

V letech 1998 až 2002 organizovala olomoucká pobočka Hnutí DUHA soutěž Ekologický obchodník. Obchodníci se v rámci této soutěže snažili plnit deset zásad ekologického prodeje, mezi nimiž nechybělo „nerozdávat sáčky a tašky zdarma“. O úspěšných ekologických obchodnících referovala média. Ocenění se pro ně stalo zajímavou reklamou.

Obce mohou přispět ke snížení spotřeby obalů podporou zelených trhů nebo prodeje zeleniny a ovoce přímo ze dvora od místních zemědělců. Stále více se už i v České republice rozmáhá prodej čerstvého ovoce a zeleniny v bedýnkách. Zájemci si je zpravidla předplatí a bedýnky dorazí s obsahem odpovídajícím sezóně. I zde se mohou obce zapojit. Pro další inspiraci si můžete stáhnout naši brožurku *Čerstvé biopotraviny na dosah: jak založit s přáteli bioklub*, kterou najdete na stránkách www.hnutiduha.cz/bio.

K velkým tématům patří také zálohované, opakovaně použitelné obaly od nápojů, které už byly téměř vytlačeny množstvím neekologických jednorázových obalů.

5. Zamezte nechtěným letákům

Známe to všichni: denně musíme z poštovních schránek vytahovat nový stoh nevyžádané reklamy. Od června 2006 ale platí novela zákona o regulaci reklamy, kde mimo jiné stojí: „Zakazuje se šíření nevyžádané reklamy, pokud vede k výdajům adresáta nebo pokud adresáta obtěžuje.“ Za porušení hrozí pokuta. Velmi snadnou obranou je tedy samolepka s nápisem, že si reklamní letáky nepřejete. Podle údajů České pošty se k tomuto kroku rozhodlo již deset procent domácností.

Obec může o možnostech obrany proti záplavě reklamních materiálů informovat, případně natisknout samolepky a distribuovat je občanům. Lze také jednat s distributory.

6. Skutečné pleny

Odhaduje se, že použité jednorázové pleny tvoří až čtyři procenta domovních odpadů. Extrémním případem je kanadská provincie Ontario, kde pleny činí 15 % netříděného odpadu. Na jedno dítě, kterému rodiče dávají pouze jednorázové pleny, připadá za přebalovací období až tuna odpadů. Kojenec používající 20 až 40 moderních pratelných plenek je obvykle častěji přebalován a dříve se naučí chodit bez plen.

Jak ukazuje praxe, i v tomto intimním tématu se nachází prostor pro obce. Například anglická města Bromley, Norfolk nebo Devon zavedly několik druhů aktivit na podporu používání pratelných plen: informační kampaň, distribuci plen, rozdávání vzorku plen novopečeným rodičům, zřízení prádelen plen a dotace na jejich služby.

I obce Ledenice a Nové Hradky v jižních Čechách podporují novorozence balíčkem různých typů pratelných bavlněných plen spolu s informačním letákem o vlivu plen na životní prostředí a především na zdraví dítěte. Je evidentní, že látkové pleny mají pro rodiny i významný ekonomický přínos.

foto: SAMphoto.cz/© PurestockX

7. Podpora opraven a bazarů

Výraznou možností, jak zamezit vzniku odpadů, je podpora bazarů a opraven. Nedávná kalifornská studie poukazuje, že 77 % vyhozeného čalouněného nábytku a 60 % domácích spotřebičů se nachází ve velice dobrém stavu a po vyčištění či jiném ošetření může dál bez problémů sloužit novému majiteli. Životní styl amerických domácností se s tím českým zatím nedá úplně srovnávat, naznačuje však, kam ve společnosti založené na vysoké spotřebě spějeme.

Hlavní překážkou pro opětovné používání elektrických zařízení je, ve srovnání s náklady na opravu, relativně nízká cena nového zboží. Současný systém zpětného odběru se navíc zakládá pouze na destrukci sesbíraných zařízení a jejich recyklaci. Nepočítá s tím, že často plně fungují, pouze nevyhovují vkusu nebo aktuálním představám majitele.

K nezbytné podpoře opětovného používání a oprav patří zajištění rychlé dopravy zařízení do opravy a odpovídající manipulační a skladové podmínky. Pomůže také snížení ceny za produkované odpady – tedy elektroniku nebo nábytek, který se nepodařilo opravit či prodat.

Svůj postoj, k produkci odpadů mohou změnit také výrobci. Americké nábytkářské firmy Herman Miller a Steelcase či německá Wilkhahn navrhuji své výrobky tak, aby měly dlouhou trvanlivost a jejich části se daly použít k výrobě nového zboží. Herman Miller a Steelcase za tímto účelem odkupují staré zboží od zákazníků. Wilkhahn je odebírá bezplatně. Možná by se k podobným postupům dali přesvědčit výrobci ve vaší obci.

Odpovědnost za opravy na sebe mohou vzít také občanská sdružení nebo třeba obec. Například britská organizace The Furniture Recycling Network opraví a vyčistí ročně 1,2 milionů kusů nábytku, čímž předejde každoročně vzniku 20 tisíc tun odpadu.

foto: SAMphoto.cz / © PurestockX

Inspirace z Rakouska

R.U.S.Z. je vídeňské servisní centrum, které opravuje a poté prodává elektroniku a elektrické spotřebiče. Na všechna prodaná zařízení se vztahuje šestiměsíční záruka. Centrum také pořádá kurzy oprav a půjčuje pračky, myčky či jiná zařízení na dobu jednoho týdne až roku. Z praček vyrábí také dekorativní předměty jako stoly, světla nebo vázy.

Organizace má osm stálých a 24 dočasných zaměstnanců. V roce 2001 R.U.S.Z. zpracoval 28 tun elektrických a elektronických zařízení, ze kterých polovinu opravil a prodal, čtvrtina posloužila na součástky a zbytek byl předán k recyklaci nebo odstranění. Centrum je částečně financováno z Evropského sociálního fondu.

Více informací můžete najít na stránkách www.rusz.at.

8. Kultura bez plastových kelímků

Obce mohou prostřednictvím obecní vyhlášky i jiných vnitřních pravidel podmínit konání kulturní akce na svém území používáním opakovaně použitelného, biologicky rozložitelného nebo zálohovaného nádobí. Nejde o žádnou novinku. Mnichovský pivní festival Oktoberfest funguje se znovupoužitelným nádobím již několik let. Hromada odpadů, který za tímto festivalem piva zůstává, se zmenšila mezi lety 1990 a 1995 na čtvrtinu. Opakovatelně použitelné nádobí mají také na Vienna Summer Film Festival. Zálohované plastové tácky a džbánky zavedli na Winipegském folkovém festivalu v kanadské Manitobě. Podobné myšlenky se osvědčily i na českých festivalech Trutnov nebo Summer of Love. Díky pěti-korunové záloze za nápojové kelímky snížili množství odpadů na pardubickém festivalu Summer of Love o jednu třetinu. Kelímky a misky z biologicky rozložitelných plastů zálohoval také festival v Trutnově.

Zajímavou myšlenkou je také mobilní mycí linka pro venkovní festivaly a trhy, kterou v Německu už od roku 1992 zapůjčuje organizátorům akcí ministerstvo životního prostředí. Díky ní lze bez problémů používat třeba hliněné džbány a kuchyňské nádobí.

9. Půjčovny a knihovny

Na obecní knihovny jsme si již tak zvykli, že si ani neuvědomujeme, jak užitečné služby nabízejí z hlediska prevence vzniku odpadů. Na obdobném principu jako knihovny fungují půjčovny hraček (anglicky toy library). Jedná se o místa, kde se za členský poplatek setkávají rodiče s dětmi. Dospělí mohou navazovat přátelství a vyměňovat zkušenosti, zatímco děti si společně hrají s místními hračkami. V Anglii mají tato zařízení tradici od roku 1967 a v současnosti se jich v zemi nachází zhruba tisíc. Zpravidla je provozují dobrovolníci nebo samotní rodiče. Existuje však i státní orgán Národní asociace půjčoven hraček a volného času.

Obdobně se mohou osvědčit i půjčovny nářadí. Především drahá a málo používaná zařízení jako například štěpkovače, mulčovače, štípačky dřeva, grily, vozíky mohou být ve vlastnictví obce nebo půjčovny, a nikoli každé rodiny. Na rozšíření služeb knihoven o půjčovnu hraček se může podílet obec. Další možností je v podobné aktivitě podpořit veřejnost.

10. Další možnosti preventivních aktivit

Příležitostí, které mohou obce v aktivitách na prevenci vzniku odpadu využít, je určitě mnohem víc. Často se vyplácí hledat inspiraci v zahraničí. Například kalifornská rada obcí pořádá každoročně „týden druhé šance“, jehož cílem je propagovat výhody znovupoužití tak, aby se stalo běžnou součástí života občanů. Lze také vypsát malé granty na aktivity vedoucí k předcházení vzniku odpadů.

Úřad a jím zřizované organizace mohou jít samy příkladem a chovat se při provozu a nákupech šetrně:

- Obcí zřizovaná školská zařízení mohou zpracovat plány, jak snížit a třídít odpady.
- Voda z kohoutku je levnější a často kvalitnější než balená. Navíc po ní nezůstávají hromady PET lahví.
- Oboustranný tisk může výrazně snížit spotřebu papíru a poštovné. Papírové ubrousky a papírové utěrky jsou často zbytečné.
- Nákup trvanlivého zboží: dražší zařízení nezřídka vydrží déle, šetří energii a podobně.
- Při nákupu na leasing nebo nájmu zůstává zodpovědnost za výrobky prodejcem.
- Nákup zboží, například čisticích prostředků, ve velkém balení nebo koncentrované formě produkuje méně odpadů.
- Nákup recyklovatelných věcí a věcí z recyklátů (například lavičky, zatravnovací dlaždice, kanalizační vpustě, ploty nebo kompostéry z recyklovaného plastu, kancelářské výrobky z recyklovaného papíru).
- Nákup opakovaně použitelných výrobků (například: dobíjecí baterie, psací potřeby s vyměnitelnými náplněmi, trvanlivé, nikoliv jednorázové, utěrky nebo nádobí).
- Nákup opravených výrobků (například repasované kancelářské techniky, nábytku, techniky, vozidel nebo protektorovaných pneumatik). Je to levnější a snížíte množství odpadů.

Více užitečných rad, jak ozelenit chod obecního úřadu, najdete na www.zeleneuradovani.cz.

Síť recyklačních obcí a měst

Přidejte se také

Hnutí DUHA vede od roku 2006 projekt s názvem Síť recyklačních obcí a měst. Podporujeme progresivní způsoby nakládání s komunálními odpady v České republice. Obcím a městům pomáháme dosáhnout vysoké míry recyklace a využití biologických odpadů a snížit množství komunálních odpadů. Inspirujeme se také úspěšnými zahraničními příklady.

Zájemcům z řad veřejné samosprávy poskytujeme poradenství i praktickou pomoc. Prostřednictvím čtvrtletního zpravodaje informujeme o novinkách z domova i zahraničí. Pro některá města a obce jsme již připravili zcela nové koncepce nakládání s odpady, které z dlouhodobého hlediska počítají s alespoň padesátiprocentní mírou materiálového využití odpadů. Kládeme důraz na prevenci vzniku odpadu a podporu domácího a komunitního nebo komunálního kompostování. Více se o projektu dozvíte na stránkách www.hnutiduha.cz/obce nebo na e-mailové adrese info@hnutiduha.cz, kde se můžete k Recyklačním obcím také přidat.

Více užitečných informací pro obce najdete v brožurkách *Jak na bioodpad?* a *Sběrný dvůr s bazarem použitých věcí*. Obě vydalo Hnutí DUHA a můžete si je stáhnout na stránkách www.hnutiduha.cz v sekci Publikace.

Méně odpadů v obci – méně nákladů

Pokud například obec o 7000 obyvatelích, která nakládá s asi 3000 tunami komunálních odpadů, dosáhne preventivními opatřeními snížení produkce odpadů o 3–7,5%, odveze na skládky nebo do spalovny o 90 až 225 tun méně. Jestliže odvoz a odstranění tuny komunálních odpadů přijde na 1400 korun, hovoříme o ušetřených nákladech v řádu 126 až 315 tisíc korun ročně. Navíc vzroste relativní míra materiálového využití komunálních odpadů.

Rozmezí 3–7,5 % je přitom spíš střízlivý odhad. Skutečné výsledky mohou být daleko lepší a závisí na míře zapojení domácností. Výrazného úspěchu dosáhl například tým belgické ekologické organizace Espace Environment, který v roce 1997 zahájil ve čtyřech obcích programy prevence vzniku odpadů. Nejlépe si vedlo město Havelange. Podpora domácího kompostování a platba podle množství produkovaných odpadů zde pomohla snížit množství směsných odpadů o více než 50%, konkrétně z 282 na 137 kilogramů na osobu a rok.

Hnutí DUHA

Friends of the Earth Czech Republic

A › Údolní 33, 602 00 Brno

T › 545 214 431

E › info@hnutiduha.cz

www.hnutiduha.cz

Hnutí DUHA s úspěchem prosazuje ekologická řešení, která zajistí zdravé a čisté prostředí pro život každého z nás. Navrhujeme konkrétní opatření, jež sníží znečištění vzduchu a vody, pomohou omezit množství odpadu, chránit krajinu nebo zbavit potraviny toxických látek. Naše práce zahrnuje jednání s úřady a politiky, návrhy zákonů, kontrolu průmyslových firem, pomoc lidem, rady domácnostem a vzdělávání, výzkum, informování novinářů i spolupráci s obcemi. Hnutí DUHA působí celostátně, v jednotlivých městech a krajích, i na mezinárodní úrovni. Je českým zástupcem Friends of the Earth International, největšího světového sdružení ekologických organizací.